

Kultúra és természet

Nyilatkozat az ökoturizmus szerepéről a természeti és kulturális örökség védelmében és megőrzésében

Cieszyn (Lengyelország), 2023. március 29.

Ezen nyilatkozat aláírói

FIGYELEMBE VÉVE azokat a globális nyilatkozatokat és dokumentumokat, amelyek a fenntartható turizmus és ökoturizmus alapelveire támaszkodnak, beleértve:

A Quebeci Nyilatkozat az ökoturizmusról, az ENSZ Ökoturizmus Nemzetközi Éve, 2002¹;

Keretegyezmény a Kárpátok Védelméről és Fenntartható Fejlődéséről (Kárpátok Egyezmény), Kijev, 2003;

¹ Quebec Declaration on Ecotourism, UN International Year of Ecotourism, UNEP and UNWTO, 2002.

Az oslói nyilatkozat az ökoturizmusról, Globális Ökoturisztikai Konferencia, 2007²;

A globális fenntartható turizmus kritériumai, IUCN World Conservation Congress, 2008³.

A Lille-i Nyilatkozat az európai zöldút-hálózat felé, 2000; és az ezt követő Madridi Nyilatkozat az Európai Zöld Hálózatról, Európai Zöld Utak Szövetsége, 2010⁴;

A 2. Európai Ökoturisztikai Konferencia Nyilatkozata, Európai Ökoturisztikai Hálózat, Brassó, 2013⁵;
Glasgow-i Nyilatkozat az éghajlati fellépésről a turizmusban, 2021. évi ENSZ éghajlat-változási konferencia, COP 26, Glasgow, 2021⁶.

FIGYELEMBE VÉVE az ENSZ A fenntartható fejlődési keretrendszer 2030 programját, amely 17 fenntartható fejlődési célt határoz meg.

AZ Ökoturizmus Globális Ökoturisztikai Hálózat által megfogalmazott definíciójának megfelelően, hogy:

Az ökoturizmus felelősségteljes utazás természeti területekre, amely megóvja a környezetet, fenntartja a helyi emberek jólétét, és tudást és megértést teremt értelmezés és oktatás révén minden érintett, így a látogatók, a meglátogatott terület és az azt fenntartó emberek számára.

Az aláírók a következőkben állapodtak meg:

1. Az ökoturizmus a helyi erőforrásokra, az örökségre és a *genius loci*ra épül. Hozzájárul a helyi természeti és kulturális örökség megőrzéséhez és védelméhez. Lehetővé teszi a közösségek megismerését és a régió felfedezését, valamint annak sokszínűségét és különlegességeit.

² Oslo Statement on Ecotourism, Global Ecotourism Conference, TIES, 2007.

³ Global Sustainable Tourism Criteria (GSTC), IUCN World Conservation Congress, UNEP, UNWTO and Rainforest Alliance, 2008.

⁴ Lille Declaration towards a „European Greenway Network”, 2000; Madrid Declaration for a European Green Network, European Greenways Association EGWA, 2010.

⁵ Declaration of the 2nd European Ecotourism Conference, European Ecotourism Network, Brasov, 2013.

⁶ The Glasgow Declaration on Climate Action in Tourism, UNWTO, 2021.

Ezenkívül nemcsak a turisták, hanem a helyi lakosok körében is növeli a tudatosságot, és erősíti a közösség elhivatottságát a fontos természeti, kulturális és táji területek, valamint a védett területek megőrzésében is.

2. Az ökoturisztikai célpontoknak – a helyi közösségek és a különböző generációk bevonásával – arra kell összpontosítaniuk, hogy vonzó és lebilincselő módon mutassák be mindazt, ami miatt érdemes felfedezni a helyi örökséget: a történelem, a művészetek, a történelmi helyszínek, a tájak, a természet és a kortárs regionális kultúra, valamint a helyi örökséget ünneplő események. Sokféle módon lehet vonzóbbá tenni a helyi örökséget az ökoturizmus kontextusában, ide tartoznak többek között a tematikus falvak, ökomúzeumok, tanulófarmok, kreatív műhelyek, zöldutak, örökségkutatások, szabadtéri tanulási játékok stb.

3. Az ökoturisztikai célpontoknak kiemelt hangsúlyt kell fektetni a kultúrtáj védelmére, különös tekintettel a közvetlen környezet esztétikájára, az építészeti és téralakítási igények betartására, valamint a tájvédelem és a jó gyakorlat mintapéldáinak kialakítására, ügyelve arra, hogy a helyi közösségek és a turisták jobban értékeljék ezt.

4. A határ menti régiók hosszú távú és átfogó növekedése a fenntartható fejlődésen nyugszik, melynek fontos eleme az ökoturizmus. A határokon átnyúló együttműködés elengedhetetlen a természeti környezet megóvásához és védelméhez ezekben a régiókban. A természetes ökoszisztémák nem törődnek a nemzeti határokkal, és ahhoz, hogy hatékony védelmüket a gazdasági fejlődés mellett lehetővé tegyék, egy nagyobb egész részeként kell kezelni őket.

5. Az ökoturizmus felszabadítja a közösség erejét a különböző generációkban és különböző életkörülmények között élő emberekben, de különösen a fiatalokban, a nőkben és az idősökben.

Valójában lehetőséget teremt a hátrányos helyzetű csoportok számára, hogy aktív kezdeményezőkké váljanak saját környezetükben, és hozzájárul a nagyobb, általános esélyegyenlőséghez. Az ökoturizmus fontos impulzusként hat különböző csoportok és közösségek megerősödésére, és gyakorlatilag lehetőséget ad minden korosztály számára, hogy a közjóért tegyen.

6. A közösségi alapú ökoturizmus fontos szerepet játszik az esélyegyenlőség előmozdításában, különösen ami a nők szerepének megerősítését illeti. Az ökoturizmus csodálatos lehetőséget kínál a nők számára, hogy megvalósítsák szakmai és személyes céljaikat azokban a közösségekben, ahol élnek és dolgoznak. Továbbá, a nők, függetlenül készségeiktől, érdeklődési körüktől és szenvedélyüktől, helyet találhatnak maguknak a befogadó és széleskörű közösségfejlesztési megközelítésnek köszönhetően. Lényeges, hogy az ökoturizmus közelebb hozza a nőket lakóhelyükhöz, a közösség és a különböző korcsoportok számára ezzel járó minden előnnyel együtt.

7. Az ökoturizmus valóban egyedülálló szerepet tölthet be abban, hogy világszerte segítse a közösségeket és társadalmakat a növekedés és a stabilitás helyreállításában, mivel az ökoturizmus fejlődése a gazdasági tevékenység minden más formájával ellentétben az emberek közötti, valamint a közösségeken belüli és közötti állandó, hiteles interakciókon, a nemzetközi párbeszédén múlik, amely tiszteli a helyi kultúrát és sokszínűséget, a nyitottságot, az együttműködést és a nemzeti határokon átívelő szolidaritást⁷.

⁷ *Források: Jampol Glenn, Janér Ariane, World, Interrupted, Global Ecotourism Network, 2020. Zaręba Dominika, Ekoturystyka, IV wyd., PWN, Warsaw 2020.*

Photo: archive of the "Olza" Association for Development and Regional Cooperation